

Šavlík, J., Hnízdl, J., Houdek, F.: *Jak léčit nemoc šílené medicíny aneb Hippokratova noční můra*. Praha: Nakladatelství Andrej Šťastný, 2. vyd., 2013. 286 s. ISBN 978-80-86739-55-7

Jan Vitoň

„Tres faciunt collegium“ – dva lékaři, zabývající se psychosomatickou medicínou, a autor literatury faktu, exaktní badatel, se spojili a vydali knihu esejů, jejímž smyslem je prostřednictvím postřehů neovlivněných komerci a neignorujících tradici vyprávět příběh medicíny, ve kterém hrál, hraje nebo bude hrát větší či menší roli každý z nás. Její ideové poselství zní: *„... zdravotnictví je věc veřejná, průběžně se proměňuje, není chráněno před nečestnými zájmy a hloupými názory. Podílejte se proto na něm, aby vám jeho podoba skutečně vyhovovala – nespolehejte slepě a bezmezně na ‚autority‘. Spolehejte na sebe, na své znalosti a svá práva – buďte informovaní, emancipovaní, asertivní. Usilujte o partnerské vztahy se zdravotníky; jsou nejen stavovskými kultivovaní, vzdělání, technicky vybavení a mravně vyspělí. Mají i své soukromé problémy, zájmy a motivace, pochybují, podléhají nemedicínským vlivům a manipulacím jako všichni ostatní. Usilujte být emancipovanými spoluúčastníky zdravotní péče, nikoliv objekty zdravotnického mechanismu ovlivněného ekonomickými, organizačními a ideologickými zájmy.“*

Medicína se díky svému překotnému vývoji, modernizaci, proorganizovanosti apod. zdá být v poslední době nejenom mocnou, ale zároveň i všemocnou a mnozí z nás tomu rádi a s nadějí podléhají. Kde však jsou mocní, jsou zákonitě i nemocní a nemocná může být i ona sama. Triumvirát autorů se rozhodl na tuto skutečnost, kterou mnohdy jen neradi tušíme, lehčím perem upozornit. Po „jedových dobách“ se tak mírným skeptikům v otázkách všeobjímající a nepochybně potřebné zdravotní péče dostává do rukou antologie postřehů, úvah a zkušeností zainteresovaných profesionálů, kteří především varují před slepou důvěrou třeba v ještě nedávnou tak proklamovanou, snad až magickou moc „neviditelné ruky trhu“. Zasvěcení vědí, že neviditelné ruce by měly být, tak jak je tomu i ve skutečnosti, přinejmenším dvě

a ta druhá by měla té první pomáhat řešit otázky mravnosti či nemravnosti jejího konání a korigovat její činnost. Když už.

Zamyšlení jednotlivých autorů jsou zařazena do kapitol, z nichž některé svými názvy nepochybně záměrně evokují strukturu antické tragédie – geniální vzorec zklamání i naděje. V kapitole **Expozice** jeden z autorů vyjadřuje v úvaze nazvané **Je třeba užívat Lék!** svůj názor na jeden z fenoménů současnosti, jímž je prezentace různých všeléků. Všelék, který je nezbytný nejenom pro skutečně nemocné, ale i paradoxně pro zdravé, lidi „s intenzivní psychickou a fyzickou zátěží, lidi s náročným povoláním, workoholiky, studenty ve zkuškovém období, sportovce v intenzivní přípravě, ale i řidiče dopravních prostředků, prodavačky, pracovníky ve zdravotnictví...“. Zkuste se, vážení spoluobčané, nenajít! V kapitole **Tragédie** prezentují autoři v zamyšlení nazvaném **Rizika a možnosti „netové medicíny“** svůj „staromilecký“ názor na projekt komunikace s lékařem prostřednictvím internetu, který pokládají za typický produkt biologické medicíny, k níž současná vědecká medicína inklinuje, přičemž podle nich hrubě podceňuje význam mezilidského kontaktu. „Jako vyložené riskantní nám pak připadá možnost samoléčení prostřednictvím internetu zcela bez účasti lékaře. Právě první fáze každého stonání mají totiž pro další vývoj choroby zpravidla zásadní význam a jakékoliv laické pokusy o léčení mohou vést k časové prodlevě v zahájení odpovídající léčby,“ poznamenávají internetové kunktátoři. Nejenom podle nich „nejcennějším lékem je osoba lékaře“. K dalším zajímavým úvahám autory vedla problematika alternativní medicíny, např. **Proč mohou být léčitelé úspěšnější než lékaři** nebo **Jak hluboko sahají kořeny léčitelství?** Příznačnými leitmotivy této publikace, kterých je navzdory konvenci více než přehršel, je otázka lékařské či šířeji medicínské osvěty, jež od nepaměti proces léčení provázela a nepodléhala nikdy v takové míře komerci jako dnes,

nebo problematika psychosomatické medicíny jako znovuoživený vztah lékař–pacient, a nikoli lékař–nemoc, jak se dnes stalo zvykem.

Tak jako v klasické tragédii ani v publikaci o nemoci „šílené medicíny“ nechybí katarze, jejímž dominantním prvkem, fenoménem, který medicínu spojuje s dalšími aspekty příběhu člověka, je naděje: „... péče o lidské zdraví čili medicína je na světě představitelem a zástupcem dobra a všeho, co s ním souvisí. Je představitelem zodpovědnosti, čestnosti, poctivosti ve smyslu povahového rysu i v souvislosti s výkonem povolání, vyskytuje se nad řevnivostí stranictví, rasové a národní příslušnosti, nad svárem bohatství a chudoby, není jen povoláním, ale posláním, není účelem, je svojí podstatou cílem, tj. souhrnem všeho lidsky dobrého..., tedy, takové by to mělo být...“

Možná se někomu naděje může zdát málo, přidejme tedy ještě, jak je v kraji v poslední době

zvykem, vizi, kterou autoři knihy na rozdíl od jiných bez nároku na podíl ze zisku nabízejí: „Abychom tedy byli opravdu zdraví, musí nám nejen sloužit tělo i mysl, ale musíme se cítit jako doma ve své ekumeně (nám vymezeném prostoru i čase) a nebát se budoucnosti. [...] Nechť vznikne **Integrovaný záchranný systém člověka** coby instituce chránící a vracející lidské zdraví jako nedělitelný bio-psycho-sociálně-spirituální komplex!“ Amen.

Recenzent:

PhDr. Jan Vitoň, Ph.D., absolvent Filozofické fakulty UK v Praze, který působí na ZSF JU v Českých Budějovicích jako odborný asistent na katedře etiky a filozofie v pomáhajících profesích